

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

WWW.UNILIB.RS

Овај листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е на годину 4, на
половину 2 а на четвртъ године 1 ф.р. съ поштариномъ.

Брой 8.

26. Фебруара.

1859.

Господа учители, кои су прошле године у Сомбору испитъ изъ Новогъ Метода положили, ако желе свидѣтелство добyti, нека у плаћеномъ писму найдалѣ до 14 дана пошлю дирекцији ербеке педагогiе у Сомборъ штемпль одъ 50 новчиѣа, и нека у писму на-значе свое мѣсто рођеня, мѣсто гдѣ су учители, и каква е школа (мушка, женска, ил' главна). — Сви-дѣтелства послатѣ имъ се одъ стране високогъ ц. кр. намѣстништва преко дотичне срезке власти.

Човѣкъ и нѣгово опредѣленiе.

(Као уводъ у Христiянску педагогiю.)

(Продуженъ.)

II.

Посмотримо садъ шта намъ е то, што намъ е Богъ о нами и о нашемъ опредѣленiю одкрио!

Богъ створи човѣка. Тѣло му сазда одъ земљы, и задану унѣ духъ живота. Збогъ тога човѣкъ тѣломъ принадлежи к' твари безсвестной т. е. земљи, а духомъ к' небу; духъ е нѣговъ безсмертанъ, разуманъ, слободанъ; онъ е искра божества, обличiе створителя свога. Зато и говори неалмонѣваць: „Ты си Боже човѣка мало нешто одъ анѣла умалию, славомъ и чашѣу си га увѣнчао, и поставио надъ дѣлима твоихъ

руку, све си покорио подъ ноге нѣгове.“ Потоме в човѣкъ саединѣнѣ видимога са невидимымъ у едномъ суштеству; а потоме в онъ найвыше суштество видимога свѣта, кои средствомъ нѣга са духовнымъ свѣтомъ у сношеніе долази. Онъ в саединѣнѣ природе и духа, и у томе се суштество нѣгово састои.

Саединенѣ ово онда само може бити право и дѣйствително, кадъ в духъ свестанъ стая свого, кадъ се чрезъ тѣло, као чрезъ органъ, радня духа появлюе, и кадъ духъ надъ тѣломъ, као надъ своимъ подчинѣнымъ служителѣмъ, влада. Између тѣла и духа постои дакле заедница и обштенѣ, али образъ илии обличіе божіе само се у духу налази. Земное тѣлу човечіемъ виспрено то свойство у толико само принадлежи у колико в оно оруђе и слуга богоданого духа човечіегъ.

Сушность човеческого духа познаемо мы изъ нѣгове раднѣ и нѣвогъ стая. Мы опажамо пре свега да в духъ нашъ кадаръ себи и друге ствари познати; кадаръ в ствари између себе сравнити, извести одтуда заключенія, дознати за узроке и слѣдства; кадаръ в познати шта в добро, красно и истинито. Ова моћ духа нашегъ зовесе моћ познаваня, или другчіе умность, (глава, духъ). — Erkenntnissvermögen. —

Духъ нашъ далъ зна за себе, свестанъ в свога стая. Кадаръ в добро, красно и истинито осећати и разликовати одъ злога, ружнога, и лажнога; кадаръ в осећати пріятность и неприятность. Онъ дакле има моћ чувствованя, душу, или срдце. — Gefühlsv ermögēn. —

Напоследку духъ нашъ има снагу, којомъ по вољи може штогодъ хтѣти и нехтѣти; може изабрати добро, а одбацити зло, и напротивъ може познато зло завоleti а добро нехтѣти; кадаръ в при свой желыи и тежњи к' злу уздржати се одъ тога, и во-

лю свою вышимъ законима покорити, или усупротъ тыма законима радити. Духъ дакле нашъ има *волю*. —

Ове три првоначалне снаге духа нашегъ нису една одъ друге одделъне, него су све три заедно и сачиняваю единство духа. Ньихова суштностъ и отношенъ к' природи овако бы се могло описати: човѣкъ умомъ своимъ чини природу предметомъ свога познаваня, срдцемъ симпатизира са цѣломъ природомъ и разумно саучаствуе у химни, кою вселенна творцу свомъ приноси, а вољомъ своіомъ привлачи онъ ствари природне у свою службу и употребљава ихъ по своіой вољи.

Као што е духъ човѣчій безсмртанъ и не може се никадъ уништити, тако се немогу ни снаге духа човечіегъ уништити и разорити. Оне могу истина с' правога пута скренути. Моћъ познаваня може се уплести у погрешке и пасти у страшна заблуђеня; срдце може окорети и равнодушно постати према свачему, може шта више тако подивяти, да омрзне на добро; воля може се страстима подчинити и одъ njihъ се заробити: Али се моћи те нигда уништити, нигда сасвимъ искоренити немогу. И у највећемъ дивячеству свомъ човѣкъ е іоштъ човѣкъ !

Као што е све, што Богъ у светости своіой сазда, у почетку добро было, тако су и моћи духа човечіегъ спочетка у најболѣмъ сугласію између себе, и у правомъ отношеню к' творцу свомъ быле. Првый е човѣкъ исто тако оданъ быо Богу, као што е надшій човѣкъ оданъ ка злу. У блаженомъ райскомъ станю быяше тѣло с' духомъ у најболѣмъ сугласію, нити се између ньи и најманя противностъ помислити могла. Плоть (србеки п'ут) ние ратовала противу духа, у удовима не быяше закона противећегъ се закону духовномъ, него напротивъ ч вѣкъ се по милости божіой налазіо у таковомъ станю, у комъ су све ниже раднѣ душевне и нагони тѣлесни подчинѣни

были уму, а умъ Богу. Слободна и разумна душа принадежи к' еуштности човѣка, нити безъ нѣ може човѣкъ човѣкомъ быти.

III.

Будући да е Богъ човѣку с' духомъ и моѣъ познаваня даровао; то е мышленѣ доиста радня богоугодна, и човѣкъ е на то одрѣженѣ да мысли, и да познае. Познаванѣ недобыя се наеданпутъ, него мало по мало, оно расти и напредуе. Гледанѣмъ и раднѣомъ осталыхъ чувства започинѣ се познаванѣ, спореѣиванѣмъ и заключеніемъ добыяю се понятія. Размышляванѣмъ долазимо мы до уверена да природа, духъ и све што е створено, нѣе могло само одъ себе постаити, и тако духъ нашъ све дотле нема мира ни покоя, доклегодъ све и сва появленя неузнесе на Бога, и нѣга за виновника свію тварій неприпозна. Збогъ тога и говори блаженный Августинъ: Ты си насъ Боже тебе ради створио, и зато си намъ дао ердце, кое е дотле неспокойно, докъ у теби покоя ненаѣе.

Мы познаемо сами себе, свѣтъ и Бога. — Познаванѣ себе самогъ есть основъ свакога познаваня; зато су іоштъ древни филозофи за прво правило мудрости поставили ово изреченіе: Познай самога себе. Духъ нашъ чимъ себе упозна, одма тражи себи идеалъ или узоръ на кои бы требало да се онъ угледа. Идеалъ тай нѣе духъ човѣчій, него духъ божій. Само познаванѣмъ себе самога кадаръ е човѣкъ усавршити се, поправити се и Богу се повратити.

Познаванѣ света починѣ се гледанѣмъ поединыхъ предмета, кои су около насъ, и упечатленѣмъ, кое предмети тій на чувства наша чине. Тымъ се образу представленя виѣеныхъ стварій. Различита представлена та мораю се у духу саединити, главно се мора разликовати одъ случайнога, и тымъ се раѣаю понятія.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Будући пакъ да узрокъ стварій не налази се у њима самима, то духъ нашъ тражећий првобитный узрокъ нѣговъ долази на послѣдку до познаваня Бога, кои е узрокъ свега быѣа, цѣлога свѣта.

Познаванѣ Бога естъ найвышій степень знаня, до коега духъ нашъ допрети можъ. Веѣъ познаванѣмъ себе долазимо мы до познаваня Бога; ерѣ чимъ знамо да смо створени, то морамо припознавати неко веѣе одъ насъ существо кое насъ е створило, а то е существо Богъ. Познаванѣ света приводи насъ такоѣе к' познаваню Бога; ерѣ да има Бога и сами язычници знаду; но најяснѣе и најизвѣстнѣе можемо мы Бога изъ нѣговогъ светогъ откровения познати. Безъ вѣре у божіе откровеніе нема ни савршеногъ и подпуногъ богопознанія.

(Продужиѣе се.)

О школскомъ запу.

За све, особито за учитель на школама
са више класа.

Као што е преко нужно, да се учительи на школама са више класа договоре и сложе, како ѣе предавати да се неби деца, прелазећи одъ едногъ учителя к' другомъ, пакъ на сасвимъ друге начине предаваня наилазећи забуњивала; тако е, и јоштъ веѣма е нужно, да се договоре и сложе, како ѣе децу и у еднакомъ запу држати, да се и у овоме сви исти начела и правила држе, и иста средства употреблюю. Ништа нема по школски редъ по воспитанѣ деце, и по учительски ауторитетъ шкодљивие, него кадъ еданъ учитель свою децу овако, а други онако држи; кадъ еданъ закраѣуе, што други дозвољава, и еданъ немарно или крозъ прсте гледа, што други највеѣма каштигуе. Зато е нужно, да се едни и исти закони

www.зашта свуда уведу, и да се тврдо држе, да свудъ и у свимъ класама еданъ духъ влада, ако смо ради, да намъ изъ ови школа деца и научена и добро воспитана изалазе.

Тога ради ево неколико правила, којима би валяло да сваки што зна дода, да се сва нужна изкупе, и да се свудъ по школама заведу.

Што се обшти правила тиче, имамъ само ово навести:

Учитель треба да е примеръ деци, не у школи само и у цркви, него и на улици и на свакоме месту; онъ е свудъ учитель, и свуда више своимъ примером децу воспитава, него што ихъ говоромъ научи.

Са децомъ валя благо, а само противу зала озбињно и строго поступати. Учитель треба да е као оно вешти баштованъ, који изданке сече и црве и бубе чисти, а не воѣке тамани, — као вешти лекаръ, који болести отеруе и болеснике спасава, а не убия.

Децу валя *свему лецомъ и добромъ учиши, аљ особишо почишаню старии и покорности закону, пристойности и учшивости, честолобию и правди, искрености и истинишости, чистоѣи реду и шочности, прилѣжности, пажњи.*

За све ово нужно е, да учитель децу не само у школи у занту држи, него да се, где е нужно, и са дечиимъ родителма о овомъ споразуме, да ихъ пита и да имъ каже шта е и како е, пакъ да и они кодъ куѣ на дете пазе, и да настое да дете сва го-репоменуца и кодъ куѣ точно држи.

Найвеѣма има учитель настояти, да свака запо-ведъ, кою деци даде точно извршена и као светиня послушана буде; ко ове одма е почетка узпази, и са тврдомъ вољомъ за овимъ стане, он ће за врло кратко време децу на ово привикнути и научити; акол' не-буде е почетка тврдо за овимъ стао, деца ће овла-

дати њимъ, и после ће грдне муке имати, и опетъ ихъ никадъ у заптъ довести неће.

Што се особени правила тиче, ту имамъ слѣдујуће споменути:

Учитель има — окромъ пажњѣ на школу да е чиста, да е иветрена, да су све школске оправе у реду, да се баръ вдаредъ на годину школа окречи, и баръ дваредъ илъ три изриба: —

Надгледати, да свако дете свое књиге и остале оправе чисто држи и чува; књиге и прописи нека су у тврђи папиръ умотане, да се непрљаю и недеру; нека сваки у пропису свой подметачъ носи, и по који комадъ кртогъ (флус) папира; пера нека су башка умотана, са плайвазомъ и писалькомъ и пр.

Нека ни едно дете одъ своји школски оправе и књига у школу недоноси више, него што му е за оно настојеће по дана нужно; и нека ии у школи све у у реду и у приправности држи;

Нека ни едно играчка ни други школи и науци непринадежећи ствари у школу недоноси; а ако би кое штогодъ донело, има му се одузети, и акоби вредния стваръ била, оцу вратити, акол' невредна, одбацити илъ задржати, и у свое време са горепоменутомъ запрекомъ вратити.

Ни едно дете нека неполази одъ куће прляво и чунаво и перяво и неумивено, него нека е чисто и опремлѣно.

Улазећи у школу, као у цркву и у свако друго чисто место, нека се одъ кише и снега илъ праха отресе и каоне ноге очисти.

Ако би кое башъ овда у школу дошло, кадъ се остала већъ Богу моле илъ пое, нека му ние слободно улазити, докъ се унутри молитва илъ песма несврши.

Огртаће альбине, капе илъ шешире, торбе, ђерџеве илъ остале ствари, нека свако одма, чим е у шко-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ду ступило на свое одређено место остави, да и лако наћи може, и тако метне да непада и да се не свалюв.

Нека одма чимъ е у школу ступило, на свое одређено место иде, и ту лекцију повторава иль мирно почетакъ школе чека.

Докъ се школа непочне, има едно иль двое најстарије и најболъ деце, на осталу назити, и све како немирне тако и примерно мирне учителю, алъ не пре него после свршеногъ школскогъ часа привити, и онда се имаю изтраживања чинити.

Ако би кое дете чешће касно долазило, има увек по $\frac{1}{2}$ иль по читавъ сатъ после школе затворомъ каштиговано бити.

Некэ свако дете, кое ебогъ болести одъ школе, остати мора, крозъ друго најближе дете, ово учителю до знања достави.

Нека ни кое одъ школе неизостане, док ние најпре и од учителя и од местног школе управителя, дозволенъ добило.

Ако би кое дете обичај имало рано у школу долазити, а само зато, да се ту игра и скаче и виче, валяму то закратити, и да се више неусуди пре звона доћи, кое има $\frac{1}{4}$ иль $\frac{1}{2}$ сата пре школскогъ часа звонити.

Нека се нико неусуђуе школске ствари: скамие столове и столице и постоља, штице и таблице, дуварове, врата, проворе, пећъ, и пр. прлати и шарати, сећи, и дерати, иль кварити.

Нека ние слободно папирѣ дерати и по школи и бацати, мрве одъ вла, люске иль коштице одъ воћа по школи просипати, блато, несакъ, прахъ, камичке и пр. уносити.

Исто тако нека се неусуђуе нико туђе ствари дирати, прлати, кварити, или еданъ другогъ мазати

илъ прляти; аколи би кои што упрлио наџубрио илѣ повварио, има самѣ прлѣ опрати, џубре очистити, штету наврмити, и каштигу примити.

(Продужиће се.)

Неколико задатака за рачунѣ.

1. — Атина најстариј грчки градъ постои одъ 1550. год. пре Христа, колико е старѣ дакле?

2. Римѣ, најстариј латински градъ постои одъ 754. год. пре Хр. колико е старѣ? А колико е старија Атина?

3. — Праотацъ Адамъ живио е 2000. Јосифъ 1800. Мойсей 1500. царѣ и пророкѣ Давидъ 1030. а мудри Соломонъ 1000. год. пре Христа, колко е год. одъ њи поедини до насѣ? Колико е еданъ пре другогъ био?

4. — Подѣ неваљалимѣ римскимѣ царомѣ Нерономѣ погубљенъ е апостолѣ Петарѣ и Павле, год. 66. пос. Хрис. Подѣ св. царемѣ Константиномѣ и његовомѣ матеромѣ Ђленом год. 333. пос. Хр. ослободило се христијанство одъ гонения. Подѣ царом Јулианомѣ живили су св. Три ерареи Василије велики Григорие богословѣ и Јованъ златоусти; колико е год. одъ њи до насѣ? колико е био апостолѣ Петарѣ и Павле пре цара Константина, а колико овај пре св. Три ерарха? —

5. Око 600. год. пос. Хр. живио е Муамедѣ, кои е мусуланску веру започео; око год. 1000. пос. Хр. разделила се грчка црква и римека; 1530. год. пос. Хр. одадну Луторани и Калвини одъ римске цркве; колико год. постои турска вера? Колико луторанска и калвинска? Колико како смо се оделили ми и римляни?

6. — Около 600. пос. Хр. дошли су Србљи у ове земљѣ; 640. год. примили су христијанство; 1169. год. начинио е Стеван Неманија, најболѣи одъ наши кралѣва, ербеко кралѣвство; 1345. год. начинио е Стеванѣ Душан еилни ербеко царство; 1367. год. умро е царѣ Урошѣ, последњи изѣ фамилие Неманија, — колко е год. како су Срби овде? Одѣ кадѣ су христијани? Колико е тра-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www. УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 мо-србско кралѣвство и царство? Колико е одъ последнѣгъ ца-
 ра Уроша?

7. — Год. 1389. палису Срби у битки косовской; год. 1453. отелису Турци Цариградъ и разорили грчко царство; год. 1804. почелису се Срби подъ Караѣорѣемъ ослобоѣавати одъ Турака, и ослободилисусе год. 1815. подъ кнезомъ Милошомъ Обреновиѣемъ; год. 1829. отелисусе и Грци одъ Турака и добили краљвину. Колико су год. стенили Грци, а колико Срби подъ ярмомъ турскимъ? Колико е год. одъ косовске битке, кнеза Лазара и Милоша Обилиѣа? Колико е год. одъ како е Цариград у турскимъ шакама? Колико е одъ какосу се Срби а колико одъ како су Грци отели одъ Турака?

8. — 19. Аугуста год. 1691. потученису Турци кодъ Сланкамена, где ихъ е 26,000. мртви остало; 12. Септ. 1697. потученису кодъ Сенте; 5. Авг. 1716. потученису кодъ Варадина, и те су год. изтерани и изъ Баната; колико е год. одъ битке кодъ Сланкамена? Кодъ Сенте? Кодъ Варадина и одъ како е Банат одъ Турака очишѣенъ?

Изборъ стихира изъ Трїода.

У сирну неделю на вечерню. — Гл. 2.

Постное время свѣтлш начнемъ къ подвигомъ дѣхшвнымъ себе подложивше, ѡчистимъ дѣшѣ, ѡчистимъ плоть, постимса якоже въ снѣдехъ ѡ всакїа страсти, добродѣтели наслаждающеса любовїю, да сподовимса вси видѣти всечестнѣю страсть Хрїста Бога, и всатѣю Пасхѣ дѣхшвнѣ радѣющеса.

Гласъ 4. самогласенъ. Возсїа благодатъ твоа Господи, возсїа просвѣщенїе дѣшш нашихъ, се время благопрїатное, се время поканїа, ѡложимъ дѣла тмы, и ѡвлечемса во орѣжїе свѣта: яко да препливше поста великѣю пѣчинѣ, къ тридневное воскресенїе достигнемъ Господа и Спаса нашегѣ Исуса Хрїста спасающагш дѣши наша.

У среду прве седмице поста. — Гл. 3.

Постимса постомъ прїатнымъ благоугоднымъ Господеви. Истинный постъ есть злыхъ ѿчужденіе, воздержаніе языка, ярости ѿложеніе, похотей ѿчужденіе, ѿглаголаніа, лжи, и клатвопрестѣпленіа: сихъ ѿскаждѣніе постъ истинный есть и благопрїатный.

Те три стихире у ербекомъ преводу.

1. Постно време свѣтло започнимо, духовнымъ подвижима (трудъ, радъ) себе подчинивши. Очистимо душу, очистимо тѣло, уздржаваймо се као одъ ела, одъ сваке страсти, наслађуюћи се духовными добродѣтельима; у којима усавршаваюћи се любовомъ да се сподобимо сви видити частно страданъ Христа Бога и свето Воскресеніе духовно радуюћи се.

2. Засія милость твоя госпode, засія просвещенъ душа нашихъ. Ето, те в време прїатно, то в време каеня. Одбацимо дѣла таме и обуцимо се у оружїа светлости; да пребродивши велико море поста, дочекамо тридневно воскресеніе господа и спаса нашего Іисуса Христа, кои спасава душе наше.

3. Постимо се постомъ прїатнымъ и повольнымъ госпode Богу. Правый постъ е: одтуђиванъ одъ зала, уздржаніе языка, ярости оставленъ; одлученъ невалялыхъ желя, одговараня, лаже и криве заклетве. Недостатакъ оваковивыхъ дѣла есть правый и Богу прїатный постъ.

Како треба свете кнѣге читати, и слушати
кадъ се читаю.

Блаженный Іoаннъ златоустъ говори: „Кадъ съднешь, да читашь слово божіе, а ты се найпре по-моли Богу, да ти отвори умъ и ердце твое на разу-меванъ и приманъ заповѣстей божїихъ, како бы ты не

само читаю, оно што е написано, него и дѣлаю онако, као што се у књязи препоручуе. Почнешь ли читати, читай прилжно, с' великомъ пажљивошћу и вољомъ, а негледай, како ђешь пре листове поизпревртати. Ако ти се нужно быти види, прочитавай еданъ предметъ и два и три пута, да болѣ схватишъ и разумешь снагу нѣговаго смысла.“ — Ево лѣпе едне молитвице, кою намъ великій овай светитель препоручуе, да ю побожно и смѣрно одчитамо, пре него што свете књиге читати, ил' слово божіе слушати почнемо; она е овдѣ у црквено славянскомъ текету изложена, да бы е свакій учитель, и свакій духовногъ сазиданія любитель употребити могао:

„Господи Исусе Хрїсте, ѿверзи ми очи сердечнымъ, услышати слово твое, и разумѣти е, и творити волю твою, ꙗкѡ пришелецъ есмь азъ на земли, не скрый ѿ мене заповѣдей твоихъ, но ѿкрыи очи мои да разумѣю чюдеса ѿ закона твоего. Скажи ми безвѣстнаа и тайнаа премудрости твоеа: на та уповаю Боже мой, да ты просвѣтиши умъ мой и смыслъ свѣтомъ разума твоего, не токмѡ чести*) написаннаа, но и творити а. Да не во грѣхъ себѣ сватыхъ житіа и словеса прочитаемъ, но во ѡбновленіе, и просвѣщеніе, и въ сватыню, и въ спасеніе души и въ наслѣдіе жизни вѣчнаа. ꙗкѡ ты еси просвѣщеніе лежащихъ во тмѣ, и ѿ тебе есть всякое даждіе благо, и всякъ даръ совершенъ. — (види: Књига краткихъ поученіи. Москва 1786.)

Школске искрице.

О побожности учителя.

Побожность е основа вальности и врности людске; на дечиимъ е учительима благо, кое се ничимъ заменути неможе.

*) Чести — читати.

Побожни су учитељи највећа блага народна, а-

дићари и аманети. Побожни су учитељи аиђели деци, а безбожни су њима праве сатане.

Нема већегъ благослова по децу одъ побожногъ учитеља, нитъ већегъ проклетства одъ безбожнога.

Болъ е децу међу дивлѣ зверове отерати, да ии ови поколю и почушаю, него ии безбожнимъ учитељима дати, да ии ови уче и воспитаваю.

Кое обштине незнабожне учитељ трпе, те су већъ пронале, оне немаю срца ни душе више, само имъ иошъ трупине стое, кое се безъ срца и душе дуго одржати не могу.

Све околне обштине ваљало би да ону обштину у срамоту извичу, и да никогъ изъ нѣ међу се непримаю, нитъ свое деце тамо даю, која безбожномъ човеку своју децу на науку и воспитанѣ дае; или би ваљало да скоче, пакъ да е побию и спале, ерѣ ће за кратко време саме највише зала подносити имати.

Тешко онимъ обштинама, кое у учитељма свое мале дечице само светске люде траже, који однађени одъ цркве и Бога, малу децу светскимъ знаньма и вештинама уче; те ће се обштине за кратко време уверити, шта едно и друго знанѣ и воспитанѣ вреди.

Нека е ко највештии учитељ, ако побожности нема, савъ ће му трудъ и мука у овој школи залуду бити.

Може ко колико оће о побожности малој деци говорити, ако имъ nebude примеромъ предходно, залуду ће му савъ говоръ бити, никадъ плода видети неће.

Само с' примеромъ побожности кадаръ е учитељню и у дечињемъ срцу пробудити и утврдити.

Кадъ е учитељ побожанъ човекъ, онда се лако и у деци побожностъ увати; а где се ова зарана у детиој души утврди, ту после свака друга наука лако улази.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

За побожностъ нужно е учителю пре свега истинито и искрено преданѣ Богу и смирѣнѣ у нѣга, а ово само са искреномъ молитвомъ буде.

Ко јошъ никадѣ иза молитве оснажана осетио ние, тай е брбляо, а никада се молио ние. Где иза молитве освеѣена нема, ние ни молитве било.

Добри пастирь.

У сремскомъ подунављу бияше у некомъ селу свештеникѣ еданѣ, тако врли човекѣ, каковѣ се само зажелити могаше; смирен нравма, ревнив у дужностима, благъ у савету, тихъ и мударѣ у науци, праведанѣ у суду, примеранѣ предѣ млађима, невино весео у кругу своји; пакѣ цела обштина, која се дубоко у брдо пружаше, старо и младо любљаше га и почитоваше са особитимъ страхопочитанѣмъ и слушаше га као некогъ анђела и апостола Божијгъ, кадѣ имѣ он св. евангелие казиваше, или ихъ придикомъ поучаваше, илѣ им Божию службу говораше, или ихъ болне полазише и тешише, изповедаше и причешћиваше.

Млого година пробави овај верни слуга Божији, свету службу своју најсавестније одправляјући; најлюћа зима, најнезгодније време, најбурније ноћи немогаше га задржати, да онѣ у најдалѣ колебице парохијномъ својимъ неиђаше, гдегодѣ нѣгове помоћи нужно бияше. Тако служѣћи мало по мало и старостѣ га увати, и снаге га оставише, и онѣ почне поболѣвати, и свладанѣ ков старости ков слабосѣу, немогаше се више отети.

Едаредѣ у столици едва седећи донесеу му глас, да се неки одѣ нѣгови парохијана, који два сата одѣ села удаљниѣ у брду пребиваше, тешко разболео, и да свете тайне примити жели.

Добри старацъ жалостиво се поручнику окрене, и показуюћи како е самъ немоћанъ и преслабъ, пошлѣ га, да у најближе село оде и свештеника позове; и поручникъ оде.

После неколика часа дође други поручникъ и яви, како е болникъ неутешим, што му нѣговъ стари добри парох, кога он више негъ све на свету почитуе недолази, да га утеша, да за смртъ спреми и креношћу задане; пакъ почне јошъ већма молити, да се смилуе, и ако е ивако могуће, да дође.

Стари свештеникъ свладанъ слабосћу, лежећи таймахъ на постелѣи представляше немогућность, по мраву и ветру, крозъ снегъ, с' томъ немоћи путъ планине поћи. Исто овако и парохови домаћи поручника обавешћаваше, докъ и овај не оде.

Алѣ ни ова друга порука немогаше онога болногъ и на смрти лежећегъ смирити; и трећи поручникъ дође, и јошъ жалостиве стане представляти неутешногъ с' душомъ борећегъ се болника; да онъ не може умрети, докъ свогъ душевногъ утешителя и оца јошъ едaredъ невиди.

Садъ немоћи старацъ све свое снаге прибере, пакъ едва се изъ постелѣ дигне и својима рекне: и ја осећамъ да е и мой край близу, — него дигните ме и однесите нѣму, а Богъ ће ми снагу дати, да и ту последню дужность свршамъ. Ови га обуку, и најпре у цркву однесу, где креть, свету причест и друге вуждне ствари узме, после га на носила метну, умо-тау, и по међави крозъ пушта брда понесу. Црквенякъ иђаше напредъ с' венѣромъ, а немоћи старацъ држаше свете тайне тврдо на прсима стиснуте, целога се пута Богу молећи.

Тако дођу до колебе. Болесникъ се већ изгубио бияше, алѣ кадъ чу гласъ, да свештенику врата отвараю, разбересе и погледа, и види носила, и на њима

пола подигнутога жельно чеваногъ старогъ свештеника са светимъ тайнама. Душа оживи у болнику; благодарно дигне онъ руке к' небу, и кадъ му свештеника к' постелѣ приведоше, полюби свете тайне и њи држајуће немоћне руке; затимъ се изповеди и последню причестъ прими, а међу тимъ се деца умирућега плачући Богу молише.

И ова оба старца молише се еданъ часакъ заедно, алъ уедаредъ стане гласъ доброгъ пастира изнемогавати; люта зима и тешки путъ свладаше му снагу; сад и онъ крет обгрли и полюби, и притиснувши га рукама у руке умирућему издану; а еданъ часакъ за тим и болникъ.

Тако овај добри пастир, што небесну утеху на самртну постелю своје парохиянину донео бияше, и путъ вечности њѣга одведе. —

Сунце и дуга.

Една лепа дуга блисташе се едаредъ у облацима тако мило, да е се немогаше очи нагледати. Сви люди који е видоше, хвалише е. Алъ хвала погорди дугу, и она небияше задовољна издизати се својомъ лепотомъ надъ све облаке, него поче казивати, да е она лепша и одъ сунца, кое само сјае, а никои боя нема. Сунце чуе то, пакъ смешећи се рекне: „нећу се ја лепа дуго с' тобомъ надметати“ и рекавши то, сакрие се за облакъ. У исти тай часъ несташе и дуге.

Има многи неблагодарни, који кадъ му добро пође, ни добротвора свогъ неће да припозна; пакъ право е да му се оно добро отме, кое неблагодарно ужива.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS